

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

اصول فقه (تعدی از مرجحات منصوصه)

ادامه تعدی از مرجحات منصوصه

جلسه ۴۳۷

استاد شفیعی

خلاصه بحث گذشته

مصنف از مرجحات خمس، ترجیح به سه مورد: شهرت، موافقت کتاب و مخالفت عامه را قبول کردند.

در تعدی از مرجحات منصوصه، اقوال متعدد است:

مرحوم آخوند: لزوم اقتصار بر مرجحات منصوصه.

مرحوم شیخ: هر آنچه که موجب اقربیت الی الواقع شود، مرجح است.

برخی گفته‌اند: فقط تعدی در صفات راوی جائز است.

منشا تضارب آراء، اختلاف مبناء در تعادل متعارضین است.

مبنای اول (تساقط):

طبق این مبناء، تنها، امری مرجح است که دلیلی بر اعتبارش قائم باشد.

و ان قلنا ان دلیل الاماره غیر کاف

آیا دلیل حجیت اماره، مکفی در اثبات اعتبار مرجح است؟

۱. بله؛ در این صورت تعدی به مرجحات غیر منصوصه واجب است.

۲. خیر؛ باید دلیل جدید بر اعتبار مرجح داشته باشیم، در این صورت، ملزم به اقتصار بر مرجحات

خواهیم بود.

مبنای مرحوم شیخ و مناقشه آخوند:

مستفاد از اخبار علاجیه و مناط در ترجیح «اقربیه الی مطابقه الواقع است در نزد مجتهدی که نظر به

متعارضین نموده» و مرجحاتی که در اخبار ذکر شده، از باب مثال است، نه از باب انحصار مطلب.

مناقشه مرحوم آخوند

این استظهار صحیح نیست و آن مرجحاتی که در اخبار آمده خصوصیت دارند، پس اقتضای بر آن امور لازم است.

مبنای دوم (تخیر):

اگر قائل شدیم که قاعده اولیه در تعارض، تخیر است؛ در آن صورت مرجح نیاز به دلیل جدید نیست. زیرا امر دائر است بین تعیین و تخیر، و احتمال تعیین در لزوم ترجیح کافی است، و عقل هم حکم به عدم جواز تقدیم مرجوح بر راجح می‌کند.

قاعده ثانویه در متعارضین

مشهور قائلند: قاعده ثانویه شرعی در متعارضین، تخیر است؛ باید به مقدار دلالت اخبار علاجیه رجوع کرد:

۱. اخبار علاجیه دلالت بر مطلق تخیر می‌کنند (حتی مع وجود المرجحات): در این صورت کلا مرجحات کنار گذاشته می‌شوند.

۲. اخبار علاجیه دلالت بر تخیر می‌کنند عند تکافو المتعارضین.

آیا اخبار علاجیه باعث اعتبار هر مزیتی می‌شوند، یا فقط شامل مرجحات منصوصه می‌شوند؟

استظهار شیخ انصاری: یستفید منها العموم. باعث اعتبار هر مزیتی می‌شوند.

مصنف: ان الحق ... ما ذهب الیه الشیخ الاعظم.

حق وجوب تعدی از مرجحات منصوصه است، آنچه که راجح باشد معتبر است.